

Wojciech Siwak

Uniwersytet w Białymstoku
Wydział Studiów Kulturowych
Zakład Antropologii Kultury
w.siwak@uwb.edu.pl

ORCID: 0000-0002-0568-7599

Podstawy tworzenia podcastów – warsztaty online

Miejsce realizacji działania: online, za pośrednictwem platformy Microsoft Teams.

Termin realizacji działania (miesiące realizacji projektu): stycznia, luty i marzec 2024 w trzech grupach uczestników (każda grupa liczyła maksymalnie 10 osób) w wymiarze ośmiu godzin lekcyjnych (8 × 45 minut) dla każdej grupy, podzielonych na dwie czterogodzinne sesje online.

Opis działania: uczestnicy realizowali praktyczne ćwiczenia, dotyczące podstaw przygotowania pomysłu podcastu, scenariusza, doboru materiałów, zasad i form wypowiedzi dźwiękowej, przygotowania nagrań dźwiękowych, ich edycji, montażu i przygotowania do emisji. Następnie opracowywali wstępne projekty podcastu w wybranym przez siebie obszarze tematycznym.

Forma zajęć: warsztat online.

Cele ogólne i szczegółowe:

- rozszerzenie kompetencji z zakresu twórczego wykorzystania nowych mediów cyfrowych;
- doskonalenie kompetencji kulturowych młodzieży i dorosłych z województwa podlaskiego poprzez praktyczną naukę podstaw przygotowania i stworzenia podcastu jako formy dźwiękowej, możliwej do rozpowszechnienia w mediach społecznościowych i platformach streamingowych.

Efekty:

- podniesienie poziomu kompetencji kulturowych mieszkańców województwa podlaskiego – dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie pracy twórczej z wykorzystaniem nowych technologii;
- nauczenie mieszkańców województwa podlaskiego nowych kompetencji kulturowych po pandemii, takich jak umiejętność tworzenia własnych wypowiedzi dźwiękowych i rozpowszechniania ich w formie podcastu;
- pobudzenie aktywności kulturowej różnych grup mieszkańców województwa podlaskiego;
- rozwijanie zainteresowania uczestników kulturą i życiem społecznym regionu jako potencjalną tematyką podcastów;
- przygotowanie uczestników do tworzenia poświęconych owym obszarom podcastów, realizowanych samodzielnie lub we współpracy z instytucjami – partnerami projektu (na przykład Podlaski Instytut Kultury).

Metody i formy pracy:

Metoda pracy: warsztat online z wykorzystaniem platformy wideokomunikacji zdalnej (Microsoft Teams), oprogramowania

komputerowego i aplikacji mobilnych do rejestracji i edycji dźwięku: oprogramowania do edycji audio Audacity¹, aplikacji mobilnej do nagrywania i korekcji dźwięku DolbyOn² oraz platformy twórczości muzycznej i dźwiękowej online BandLab³.

Formy pracy: prezentacje, ćwiczenia online, zadania indywidualne i grupowe.

Narzędzia niezbędne do przeprowadzenia działania:

- komputery z dostępem do internetu, smartfony z dostępem do internetu. Uczestnicy zajęć mieli sprawnie działające połączenie internetowe oraz możliwość połączenia wideo/audio przez platformę wideokonferencyjną Microsoft Teams (aplikacja zainstalowana na komputerze lub dostępna z poziomu przeglądarki – zalecana przeglądarka Chrome lub Edge);
- słuchawki lub głośniki komputerowe;
- darmowe oprogramowanie Audacity do edycji dźwięku (zainstalowane na komputerach uczestników przed zajęciami);
- darmowe oprogramowanie/aplikacja mobilna Bandlab do przygotowania montażu dźwięku i efektów dźwiękowych online (wymagane było stworzenie konta w aplikacji przed zajęciami);

¹ Audacity, darmowe oprogramowanie do cyfrowej edycji dźwięku, <https://www.audacityteam.org/> (dostęp: 10.02.2024).

² DolbyOn, darmowa aplikacja mobilna do nagrywania i korekcji dźwięku, <https://www.dolby.com/apps/dolby-on/> (dostęp: 10.02.2024).

³ BandLab, darmowa aplikacja i platforma do tworzenia muzyki i projektów audio online, <https://www.bandlab.com/> (dostęp: 10.02.2024).

- aplikacja do nagrywania dźwięku za pomocą smartfonów i tabletów DolbyOn (iOS, Android);
- mikrofony do nagrywania dźwięku (ewentualnie słuchawki z mikrofonem);
- opcjonalnie uczestnicy mogli korzystać z dodatkowych zewnętrznych mikrofonów, rejestratorów dźwięku, dyktafonów etc. oraz innego dodatkowego posiadanego przez nich oprogramowania do edycji i montażu dźwięku.

Wykorzystane materiały: prezentacje zasad nagrywania i edycji dźwięku, nagrania audio, przykłady podcastów, przykładowe efekty dźwiękowe i muzyczne.

Przebieg działania:

- 1) Specyfika i typy podcastów. Elementy podcastu – treść główna, przerywniki, jingle, tło muzyczne, komentarze – 1 × 45 min.
- 2) Podcast jako program autorski. Planowanie podcastu. Praca nad scenariuszem. Dobór materiału. Przygotowanie materiału – 1 × 45 min.
- 3) Formy wypowiedzi dźwiękowej – wywiad, sonda, dyskusja. Warsztat dobrego podcastera. Dobre praktyki i błędy językowe – 1,5 godz. – 2 × 45 min.
- 4) Podstawy nagrywania i edycji materiałów dźwiękowych – 1 × 45 min.
- 5) Narzędzia podcastera – mikrofony, rejestratory dźwięku, aplikacje mobilne i programy do nagrywania, edycji i montażu dźwięku – 1 × 45 min.
- 6) Podstawy montażu podcastu i przygotowania podcastu do emisji – 1,5 godz. – 2 × 45 min.

Opis działania:

- 1) **Specyfika i typy podcastów. Elementy podcastu – treść główna, przerywniki, jingle, tło muzyczne, komentarze**
 Na początku zajęć zostały przedstawione cel i zakres warsztatów, a także kwalifikacje prowadzącego. Następnie zdefiniowano pojęcie podcastu i podano kilka przykładów znanych i popularnych podcastów z różnych dziedzin i gatunków. Wyjaśniono, jakie są główne zalety i wyzwania podcastingu, zarówno dla twórców, jak i dla słuchaczy. Omówiono najczęstsze typy i formaty podcastów, takie jak monolog, dialog, wywiad, reportaż, opowiadanie, recenzja, poradnik. Przedstawiono podstawowe elementy podcastu, takie jak treść główna, przerywniki, jingle, tło muzyczne, komentarze, i jak wpływają one na strukturę i jakość podcastu oraz zadano uczestnikom kilka pytań kontrolnych, aby sprawdzić ich zrozumienie i zainteresowanie tematem.
- 2) **Podcast jako program autorski. Planowanie podcastu. Praca nad scenariuszem. Dobór materiału. Przygotowanie materiału**

Na tych zajęciach poproszono uczestników, by każdy z nich zaplanował szkicowo swój własny podcast, wyobrażając sobie jego temat, formę i ewentualnych odbiorców. Następnie zapytano o cel i koncepcję wymyślonego podcastu oraz o to, jak uczestnicy wyobrażają sobie docelową grupę słuchaczy i jak chcą się wyróżnić na rynku. W dalszej kolejności omówiono, jak ważne jest planowanie podcastu i jakie są etapy tego planowania, takie jak określenie tematu, tytułu, opisu, słów kluczowych, długości i częstotliwości odcinków, itp. Pokazano praktycznie, jak przygotować plan i scenariusz każdego odcinka, uwzględniając cel, główną treść, wstęp, zakończenie, przerywniki, pytania i odpowiedzi.

Przedstawiono także, jak można dobrać i przygotowywać materiały do podcastu, takie jak źródła informacji, cytaty, statystyki, anegdoty, przykłady. Zadano uczestnikom mini-zadanie praktyczne, polegające na opracowaniu planu i scenariusza jednego odcinka swojego podcastu na podstawie szablonu planowania podcastu (planer podcastu)⁴, a następnie omówiono ich propozycje i udzielono im konstruktywnej informacji zwrotnej.

3) **Formy wypowiedzi dźwiękowej – wywiad, sonda, dyskusja. Warsztat dobrego podcastera. Dobre praktyki i błędy językowe**

Na początku zajęć omówiono najpopularniejsze formy wypowiedzi dźwiękowej w podcastach, takie jak wywiad, sonda, dyskusja, i jak je stosować w zależności od celu i tematu podcastu. Następnie przedstawiono cechy i umiejętności dobrego podcastera, takie jak poprawna wymowa i dykcja, modulacja głosu, kontakt z odbiorcą, spontaniczność, kreatywność. Wyjaśniono, jakie są dobre praktyki i błędy językowe w podcastach, takie jak unikanie wulgaryzmów, powtórzeń, zdań złożonych, zbyt długich przerw. Uczestnikom przedstawiono zadanie praktyczne, polegające na nagraniu i prezentacji krótkiej wypowiedzi w wybranej formie, a następnie omówiono ich nagrania.

4) **Podstawy nagrywania i edycji materiałów dźwiękowych**

Na tych zajęciach omówiono podstawowe zasady nagrywania materiałów dźwiękowych, takie jak: wybór

⁴ Planer podcastów (szablon), pobrany ze strony Ministerstwo Podcastu – Anna Haręźlak, <https://annaharezlak.pl/ministerstwo-podcastu/> (dostęp: 01.02.2024).

odpowiedniego miejsca, czasu, sprzętu i oprogramowania, sprawdzenie poziomu głośności i jakości dźwięku. Następnie przedstawiono podstawowe narzędzia i funkcje programów do edycji dźwięku, takie jak przycinanie, kopiowanie, wklejanie, usuwanie, wyrównywanie, normalizacja, kompresja. Wyjaśniono, jakie są podstawowe efekty dźwiękowe, czyli odszumianie, pogłos, korekcja tonalna i jak należy je stosować w zależności od potrzeb i celów podcastu. Uczestnikom zaproponowano zadanie praktyczne, polegające na nagraniu i edycji krótkiego fragmentu swojego podcastu, a następnie omówiono ich efekty.

5) **Narzędzia podcastera – mikrofony, rejestratory dźwięku, aplikacje mobilne i programy do nagrywania, edycji i montażu dźwięku**

Podczas pierwszej części zajęć omówiono rodzaje i parametry mikrofonów, takie jak: kierunkowość, czułość, impedancja, pasmo przenoszenia. Uczestnicy dowiedzieli się, według jakich kryteriów powinni wybierać najlepszy mikrofon do realizacji swojego podcastu. Następnie przedstawiono rodzaje i parametry rejestratorów dźwięku, czyli liczbę kanałów, rozdzielczość, częstotliwość próbkowania, formaty plików. Miało to pomóc uczestnikom w ewentualnym wyborze najlepszego rejestratora dźwięku, umożliwiającego nagrywanie materiału dźwiękowego do swojego podcastu. Wyjaśniono też, jakie są zalety i wady nagrywania podcastu za pomocą aplikacji mobilnych Spreaker⁵, Podbean⁶, i jak z nich można

⁵ Spreaker, platforma tworzenia i dystrybucji podcastów, <https://www.spreaker.com/> (dostęp: 01.02.2024).

⁶ Podbean, platforma tworzenia podcastów wykorzystująca AI, <https://www.podbean.com/podcast-ai> (dostęp: 01.02.2024).

korzystać. Pokazano też zintegrowane narzędzie do tworzenia podcastów Spotify for Podcasters⁷ (dawniej Anchor), umożliwiające zarówno nagranie podcastu, jak i jego podstawowy montaż i publikowanie. Przedstawiono również zalety i wady nagrywania podcastu za pomocą wyspecjalizowanych programów do nagrywania, edycji i montażu dźwięku, takich jak Adobe Audition⁸, czy GarageBand⁹. Omówiono też platformę Soundtrap¹⁰ jako studio nagraniowe online, działające zarówno jako aplikacja mobilna oraz jako strona internetowa, oferujące narzędzia ułatwiające intuicyjne nagrywanie, współpracę, transkrypcję i montaż podcastu. Zadano uczestnikom kilka pytań kontrolnych, aby sprawdzić ich wiedzę i preferencje dotyczące narzędzi podcastera.

6) **Podstawy montażu podcastu i przygotowania podcastu do emisji**

Podczas pierwszej części zajęć omówiono etapy montażu podcastu: importowanie, synchronizowanie, cięcie, łączenie, dodawanie elementów i eksportowanie plików dźwiękowych. Następnie przedstawiono zasady i techniki montażu podcastu, takie jak zachowanie spójności, płynności, dynamiki, nastroju. Wyjaśniono, jak dodaje się do podcastu

⁷ Spotify for Podcasters, platforma tworzenia i emisji podcastów, <https://podcasters.spotify.com/> (dostęp: 01.02.2024).

⁸ Adobe Audition, oprogramowanie do edycji i montażu dźwięku, <https://www.adobe.com/pl/products/audition.html> (dostęp: 01.02.2024).

⁹ GarageBand, oprogramowanie do edycji dźwięku i tworzenia muzyki na komputerach Apple z systemem Mac OsX i urządzeniach mobilnych (iPhone, iPad) z systemem iOS.

¹⁰ Soundtrap, platforma muzyczno-dźwiękowa, posiadająca wirtualne studio nagraniowe, umożliwiające tworzenie muzyki i podcastów, <https://www.soundtrap.com/pl/storytellers> (dostęp: 01.02.2024).

elementy, takie jak czołówka, podkład muzyczny, dżingle, przerywniki, zapowiedzi, reklamy oraz jak należy je dopasować do treści i stylu podcastu. Przedstawiono, jak przygotować podcast do emisji, poprzez ustalenie tytułu, opisu, słów kluczowych, okładki, metadanych, itp. i jak wybrać odpowiedni format i jakość pliku mp3. Uczestnikom przedstawiono zadanie praktyczne, polegające na zmontowaniu i przygotowaniu do emisji fragmentu odcinka swojego podcastu, a następnie omówiono wybrane zrealizowane zadania.

7) **Dystrybucja i promocja podcastu**

Na wstępie zajęć omówiono sposoby i platformy dystrybucji podcastu: hosting, kanał RSS, agregatory, katalogi. Pokazano, jak należy wybierać najlepsze opcje dla swojego podcastu. Następnie przedstawiono sposoby i kanały promocji podcastu, czyli media społecznościowe, blog, newsletter, współpraca z innymi podcasterami. Wskazano, jak należy wykorzystywać skutecznie i etycznie. Wyjaśniono także metody i narzędzia pomiaru i analizy efektów podcastu, jak statystyki, analityka, informacje zwrotne. Ukazano też, jak je należy interpretować i wykorzystywać do poprawy jakości i zasięgu podcastu. Na końcu tej części zajęć zaproponowano uczestnikom zadanie praktyczne, polegające na zaplanowaniu miniszkiu kampanii promocyjnej swojego podcastu, a następnie omówiono ich działania i wyniki.

8) **Podsumowanie i prezentacja podcastu**

Na zakończenie omówiono cele i korzyści z podsumowania i prezentacji podcastu, takie jak: ocena własnej pracy, uzyskanie informacji zwrotnej, dzielenie się doświadczeniami. Następnie przedstawiono zasady i techniki przygotowania i przeprowadzenia prezentacji podcastu, czyli określenie celu, treści, formy i czasu prezentacji, dobór odpowiednich

materiałów i narzędzi, kontakt z publicznością. Wyjaśniono zasady i techniki udzielania i odbierania informacji zwrotnej: konstruktywność, szczerowość, uprzejmość i otwartość. Przedstawiono uczestnikom zadanie praktyczne, polegające na przygotowaniu i zaprezentowaniu krótkiego fragmentu swojego podcastu przed grupą, a następnie udzielono i otrzymano informacje zwrotne. Jak potwierdzili w swych opiniach uczestnicy – program zajęć pozwolił im poznać podstawy tworzenia podcastów, a wykorzystane aplikacje i narzędzia oraz praktyczne porady i ćwiczenia posłużyły rozwijaniu kreatywnych pomysłów na własne podcasty.

Bibliografia / zalecana literatura:

- Google. Rozwój umiejętności tworzenia podcastów – Menedżer podcastów – Pomoc, <https://support.google.com/podcast-publishers/answer/10362946?hl=pl> (dostęp: 10.02.2024).
- Haręźlak A., *Zacznij nagrywać swój własny podcast*, Helion, Warszawa 2023.
- Jak zrobić podcast? 9 porad dla początkujących – PodcastPro, <https://podcastpro.pl/jak-zrobic-podcast/> (dostęp: 11.02.2024).
- Kurs online – Tworzenie podcastu od podstaw (David Mulé Rebecchi), <https://www.domestika.org/pl/courses/1693-tworzenie-podcastu-od-podstaw> (dostęp: 01.02.2024).
- Ministerstwo Podcastu – Anna Haręźlak, <https://annaharezlak.pl/ministerstwo-podcastu/> (dostęp: 01.02.2024).
- Planer podcastów (szablon), pobrany ze strony Ministerstwo Podcastu – Anna Haręźlak, <https://annaharezlak.pl/ministerstwo-podcastu/> (dostęp: 01.02.2024).
- Proces tworzenia podcastów: opowiadaj inspirujące historie, <https://www.domestika.org/pl/courses/4710-proces-tworzenia-podcastow-opowiadaj-inspirujace-historie> (dostęp: 02.02.2024).

Zostań edytorem podcastów, Kurs dla początkujących edytorów, <https://jakzrobicpodcast.pl/zostan-edytorem-podcastow/> (dostęp: 11.02.2024).

Oprogramowanie i aplikacje mobilne:

Adobe Audition, oprogramowanie do edycji i montażu dźwięku, <https://www.adobe.com/pl/products/audition.html> (dostęp: 01.02.2024).

Audacity, darmowe oprogramowanie do cyfrowej edycji dźwięku, <https://www.audacityteam.org/> (dostęp: 10.02.2024).

BandLab, darmowa aplikacja i platforma do tworzenia muzyki i projektów audio online, <https://www.bandlab.com/> (dostęp: 10.02.2024).

DolbyOn, darmowa aplikacja mobilna do nagrywania i korekcji dźwięku, <https://www.dolby.com/apps/dolby-on/> (dostęp: 10.02.2024).

GarageBand, oprogramowanie do edycji dźwięku i tworzenia muzyki na komputerach Apple z systemem Mac OsX i urządzeniach mobilnych (iPhone, iPad) z systemem iOS.

Podbean, platforma tworzenia podcastów wykorzystująca AI, <https://www.podbean.com/podcast-ai> (dostęp: 01.02.2024).

Soundtrap, platforma muzyczno-dźwiękowa, posiadająca wirtualne studio nagraniowe, umożliwiające tworzenie muzyki i podcastów, <https://www.soundtrap.com/pl/storytellers> (dostęp: 01.02.2024).

Spotify for Podcasters, platforma tworzenia i emisji podcastów, <https://podcasters.spotify.com/> (dostęp: 01.02.2024).

Spreaker, platforma tworzenia i dystrybucji podcastów, <https://www.spreaker.com/> (dostęp: 01.02.2024).